

TÁJÉKOZTATÓ
Rókák veszettség elleni orális immunizálása
2019. március 30 – 2019. április 14.

A veszettség az egyik legrégebben ismert, embert és állatokat egyaránt megbetegítő, a tünetek jelentkezése esetén halálos kimenetelű fertőző betegség. A világon még napjainkban is évente 30-40 ezer ember hal meg ebben a betegségben. Hazánkban a 70-es, 80-as évek óta az úgynevezett „erdei veszettség” okoz problémát. Ennek legfőbb terjesztői a rókák, melyek a betegséget alkalmanként háziállatoknak is átadhatják.

Az Agrárminisztérium folytatja az 1992-ben elkezdett, évente kétszeri (áprilisban és októberben) végrehajtott, rókák veszettsége elleni immunizálási programot. A 2004-ben elnyert, három évre szóló Phare-pályázat és saját költségvetési forrás eredményeként az ország egész területén végrehajtott vakcinázás nagyon eredményes volt, a 2007 őszi kampánnyal befejeződött. A védekezés természetesen azóta is tart. Az Európai Unió támogatásával ez év tavaszán is sor kerül az ország mintegy 42 ezer km²-es területrésszének vakcinázására.

A március 30-án kezdődő és várhatóan mintegy két hétig tartó vakcinázási kampányt a NÉBIH irányításával a NÉBIH Állatgyógyászati Termékek Igazgatósága koordinálja.

Az előkészületek már jóval korábban megkezdődnek. A vakcinázási kampányt szervezők és a technikai végrehajtást végzők márciusban, minden érintett megyében szakmai értekezleteken tájékoztatják a résztvevőket a tavaszi kampány feladatairól. Ekkor kapják meg a vadászatra jogosultak a tájékoztató anyagokat és a mintagyűjtéshez szükséges eszközöket. Ekkor kerül kihirdetésre az adott megyében a vakcinázás konkrét időintervalluma, az egyes megyék területéről beküldendő mintamennyiség, valamint a mintagyűjtés kezdete, vége.

A vakcinázási kampányban közreműködnek a megyei és járási kormányhivatalok állategészségügyi és népegészségügyi szakigazgatási szervei, és végül, de nem utolsósorban az ország immunizálásra kijelölt területeinek valamennyi vadászatra jogosultja.

A kampányidőszakban közel 850 ezer adag, csalétekbe rejtett vakcina döntő hányadát repülőgépekről juttatjuk ki a területre, amelyek az országban öt repülőtérrel, szigorú előírások szerint, precízen tervezett útvonalakon és program alapján startolnak, és megyei ütemezésben (folyamatos ellenőrzés alatt) végzik munkájukat. Az ország kijelölt területének minden km²-ére átlagosan 20 adag csalétekbe rejtett vakcina kerül (kivéve a településeket, a folyókat, tavakat, közutakat, vasútvonalakat – ezekre a helyekre nem kerülhet vakcina).

Azokon a területeken, ahol nem célszerű, vagy tilos repülni, gyalogosan, kézzel kerül sor a vakcina kihelyezésre (Algyő, Tiszaújváros és Záhony térségében).

A vadászatra jogosultak fontos feladata a kampányokat közvetlenül megelőzően a lakosság tájékoztatása. A hivatásos vadászok ennek érdekében a vadászterületük több forgalmas pontjára feltűnő piros színű, kétnyelvű plakátokat helyeznek ki, és a települések hirdetőtábláira is kikerülnek a megfelelő tájékoztatást adó Felhívás c. plakátok. Az önkormányzatok a rendelkezésükre álló eszközökkel (helyi rádió, tv, újság, stb.) segítik a lakosság lehető legpontosabb informálását.

A már évek óta tartó vakcinázás eredményeként jelentősen lecsökkent Magyarországon a veszettség esetek száma. Amíg 1992 előtt évente átlagosan mintegy 1400 esetet regisztráltak, 2004-ben a bejelentett esetek száma alig haladta meg a százat (124 eset), 2009-ben már csak 1 esetet jelentettek hazánkban. 2010 első felében öt esetet regisztráltak (a beteg állatok mindegyike az országhatáron – Szerbia felől – átkelve jutott át hazánk területére), míg 2011-ben, 2012-ben nem állapítottak meg veszettség esetet.

2013 szeptemberében Kecskemét környékén, nem immunizált területen diagnosztizálták a betegséget egy rendellenesen viselkedő rókaiban. 2013-ban összesen 24, 2014. évben 23 eset került megállapításra. Ezt a járványt három vakcinázási kampány eredményeképpen sikerült elfojtani. A 2013. év őszén elrendelt gócoltás területéhez képest a NÉBIH döntése értelmében az Európai Bizottság támogatásával 2015 tavaszától tovább növekedett a védekezésre kijelölt terület. 2016 tavaszán Szerencs térségében találtak egy rókát, melyből veszettség vírusát mutatta ki a NÉBIH. A térségben az esedékes vakcinázási kampány keretében gócvakcinázásra került sor, melynek során dupla sűrűségben juttattak ki vakcinát a területre. 2017 tavaszán ismét Szerencs térségében történt egy pozitív róka megállapítás, majd ezzel az esettel vélhetően összefüggésben két házi kecskében is kimutatták a betegséget. Azóta nem diagnosztizáltak újabb megbetegedést hazánkban. 2017-ben tavasszal és ősszel is azonos területen, mintegy 67 ezer km²-en zajlott a védekezés. 2018 ősztől kezdődően a sikeres kezelések eredményeképpen a kezelt terület 41.970 km²-re csökkent.

Az eredmények ellenére a folyamatos kontroll nem maradhat el. A vakcinázás után (egy hónapos várakozást követően) a vadászterületek kezelőinek a vakcinázott területekről meghatározott számban – a hatósági állatorvosok útján – rókákat/sakált kell laboratóriumi ellenőrző vizsgálatra küldeni az NÉBIH Állategészségügyi Diagnosztikai Igazgatóságára.

Noha a veszettség elleni beavatkozás az ember érdekében történik, annak minden terhét az Agrárminisztérium és intézményei viselik.

Bár a veszettség elleni védekezés már hosszú ideje tart, az országos mentességig még további évek vannak hátra. Az OIE (Állategészségügyi Világszervezet) előírása szerint az a terület nevezhető veszettségtől mentesnek, ahol két egymást követő évben nem regisztráltak veszettség esetet. Ennek eléréséhez még komoly erőfeszítésekre van szükség. Annál is inkább állítható ez, mert míg a szomszédaink közül Ausztria és Szlovénia mentes a betegségtől, Horvátország és Szlovákia pedig a mentesítés hozzánk hasonló fázisában tart, addig Szerbia és Románia hasonló módszerrel védekezik a veszettség ellen, mint hazánk, valamint Kárpátalján is megkezdődött a mentesítési program, de még számos eset fordul elő. A veszettségtől nem mentes országok felől – a veszett rókák bevándorlásának kockázata miatt – továbbra is rendszeres védekezésre kell felkészülni. Ezért a veszettség elleni vakcinázást a következő években is folytatni kell.

Budapest, 2019. március

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal